

Fysioterapeutin rooli lasten ja nuorten terveyden, hyvinvoinnin ja motoriikan tukemisessa Lappeenrannan peruskouluissa

Opinnäytetyön tulosten mukaan passiivisten koululaisten ja opiskelijoiden aktivoiminen, monipuolisen liikkumisen tukeminen ja varhainen puuttuminen motorisiin- sekä tuki- ja liikuntaelinongelmiin ovat asioita, joihin fysioterapeutin ammattitaitoa tarvittaisiin. Fysioterapeuttia kaivataan kouluilla myös konsultaatioapuna moniammatillisessa yhteistyössä.

Fysioterapia Suomen peruskouluissa

Koulufysioterapiatoiminta on vielä suhteellisen uutta Suomessa. Vuonna 2016 yhteispohjoismaiset fysioterapialiitot tekivät suosituksen, jonka mukaan jokaisessa koulussa tulisi olla oma fysioterapeutti (Suomen Fysioterapeutit 2018). Keväällä 2019 koulufysioterapeutteja työskenteli Lappeenrannassa, Raahessa, Kangasalalla ja Riihimäellä. Aihe on hyvin ajankohtainen, sillä Lappeenrannan kaupungin liikuntatoimeen palkattiin syksyllä 2018 koulufysioterapeutti Liikkuva koulu –hankeavustuksella. Toimintaa toteutetaan pääosin fysioterapiaopiskelijoiden ammatillisten harjoitteluiden kautta, jotka suoritetaan peruskouluilla. Harjoittelujaksojen aikana on todettu, että kouluissa tarvitaan fysioterapian osaamista. Koulufysioterapeutin työ sisältää ennaltaehkäisevän ja terveyttä edistävän toiminnan tuottamista sekä fysioterapeutin ammattitaidon hyödyntämistä erityistä tukea tarvitseville. (Ranta 2018.) Ennaltaehkäisevä toiminta on keskeistä koululaisten ja opiskelijoiden kannalta sekä kustannustehokasta yhteiskunnan näkökulmasta.

Yhteiskunnallisesti aihe on tärkeä, sillä nuorten hyötyliikunta on vähentynyt ja liikunnan harrastaminen jakautunut kahteen ääripäähän; paljon liikkuviin ja liikkumattomiin. Myös paljon liikkuvilla liikunnan on todettu olevan hyvin yksipuolista. Erityisesti tämän vuoksi koululaisten terveyttä ja hyvinvointia tulee tukea riittävällä liikunnalla, jolla on todettu olevan useita positiivisia vaikutuksia terveydelle. (Suomen Tule ry 2007.) Fysioterapeutin laaja ammatillinen osaaminen kouluissa tukee oppilaiden terveyden edistämistä ja ennaltaehkäisee fyysisen toimintakyvyn heikkenemistä. Fysioterapeutilta oppilaat saavat kouluissa henkilökohtaista ohjausta erilaisissa fyysisissä suorituksissa. Peruskoulujen

suurien ryhmäkokojen vuoksi koulufysioterapeutin ja liikunnanopettajan yhteistyö tarjoaisi mahdollisuuden yksilölliseen liikunnanohjaukseen oppilaille, joiden fyysisessä toimintakyvyssä on rajoitteita. (Suomen Fysioterapeutit 2018.)

Koulufysioterapian tarve, tämänhetkinen tilanne ja tulevaisuus

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Lappeenrannan peruskoulujen tarve koulufysioterapialle sekä millaista koulufysioterapia on tällä hetkellä ja millä tavalla sitä voisi tulevaisuudessa kehittää. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Lappeenrannan liikuntatoimen, peruskoulujen sekä Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden kanssa.

Opinnäytetyön aineisto kerättiin haastatteluilla ja kyselylomakkeilla. Haastattelut toteutettiin koulufysioterapeutille ja kahdelle fysioterapeuttiopiskelijalle, jotka ovat suorittaneet ammatillisen harjoittelun Lappeenrannan peruskouluilla. Kyselylomakkeet lähetettiin sähköisesti 33:lle Lappeenrannan peruskouluissa oppilaiden kanssa työskenteleville työntekijöille (liikunnanopettajat, liikunnanohjaajat ja terveydenhoitajat). Kyselylomakkeisiin vastasi 11 henkilöä.

Haastatteluiden mukaan tämänhetkiseen koulufysioterapiatoimintaan liittyy olennaisesti fysioterapian ennaltaehkäisevä merkitys, motoriset taidot, yhteistyö eri tahojen välillä sekä liikkumattomuus ja tuki- ja liikuntaelinongelmat. Koulufysioterapeutin työnkuvaan kuuluu esimerkiksi tuki- ja liikuntaelinvastaanoton sekä infoluentojen pitäminen, erilaisten tapahtumien järjestäminen, motoriikkakerhoissa ohjaaminen sekä lasten ja nuorten motivoiminen liikkumiseen eri tavoin.

Kyselylomakkeisiin vastaajista yli puolet (64 %) ovat täysin samaa mieltä siitä, että tarve fysioterapialle peruskouluissa on suuri. Etenkin passiivisten koululaisten ja opiskelijoiden aktivoiminen, monipuolisen liikkumisen tukeminen ja varhainen puuttuminen motorisiin- sekä tuki- ja liikuntaelinongelmiin ovat asioita, joihin fysioterapeutin ammattitaitoa tarvittaisiin kouluilla. Fysioterapeuttia kaivataan kouluilla myös konsultaatioapuna moniammatillisessa yhteistyössä.

Haastatteluista nousi esille, että koulufysioterapeutin näkyvyyttä ja yhteyttä oppilaiden vanhempiin tulisi tulevaisuudessa parantaa sillä, että fysioterapeutit osallistuisivat

esimerkiksi vanhempainiltoihin. Tällä hetkellä yhteydenpito vanhempiin tapahtuu pääosin Wilman kautta ja satunnaisesti tuki- ja liikuntaelinvastaanotolle tulleiden vanhempien kanssa. Kyselylomakkeiden avoimista kysymyksistä nousi esiin, että koulufysioterapeutti voisi olla apuna myös Move!-mittauksissa, tehdä mittauksia sekä tunnistaa ne lapset ja nuoret, jotka tarvitsevat tukea. Tulevaisuudessa koulufysioterapeutin työnkuvan selkiyttäminen ja saavutettavuuden parantaminen olisi tärkeää. Tarpeellista olisi tiedon lisääminen siitä, millaisissa asioissa fysioterapeuttia voi hyödyntää sekä mistä ja miten koulufysioterapeutin tavoittaa. Lisäksi toiveena on, että jokaisella koululla olisi tulevaisuudessa oma koulufysioterapeutti.

Yhteenveto

Fysioterapeutti pystyy kouluissa vaikuttamaan lasten ja nuorten toimintakyvyn ja hyvinvoinnin eri osa-alueisiin, jonka vuoksi fysioterapeutin työskentely peruskouluissa on tärkeää. Fysioterapiatoimintaa peruskouluissa tulisi kehittää vahvistamalla moniammatillista yhteistyötä ja lisäämällä peruskoulujen henkilökunnan tietoisuutta fysioterapeutin työtehtävistä. Kouluissa tulisi kehittää fysioterapeutin saavutettavuutta ja näkyvyyttä. Toiveena on, että tulevaisuudessa jokaisella peruskoululla työskentelisi oma fysioterapeutti.

Fysioterapeuttiopiskelijat Rosa Salmi, Tuulia Suojalehto ja Salla Virtanen
Fysioterapian lehtori Milla Reponen

Sisältö perustuu fysioterapian opinnäytetyöhön "Fysioterapeutin rooli lasten ja nuorten terveyden, hyvinvoinnin ja motoriikan tukemisessa Lappeenrannan peruskouluissa" LAB-ammattikorkeakoulu, Lappeenrannan kampus 2020.

Lähteet:

Ranta, M. 2018. Opiskelijat työelämän suunnannäyttäjinä, koulufysioterapeutti Lappeenrantaan. Suunta. Talous ja työelämä. Opiskelijat työelämän suunnannäyttäjinä, koulufysioterapeutti Lappeenrantaan.

Suomen Fysioterapeutit 2018. Fysioterapeutti koululaisten hyvinvoinnin tueksi. <https://suomenfysioterapeutit.fi/2018/10/fysioterapeutti-koululaisten-hyvinvoinnin-tueksi/>. Luettu 28.2.2019.

Suomen Tule ry. Kansallinen TULE – ohjelma. 2007. <http://www.suomentule.fi/wp-content/uploads/2015/06/KTO.pdf>. Luettu 12.3.2019.